

З часу життя Франка пройшло понад століття, однак його педагогічні ідеї не втратили актуальності, а навпаки є дуже на часі. Важливим для нас голосно про них говорити, вести активну просвітницьку та виховну роботу, оскільки, як казав Франко, «яка молодь таке майбутнє народу».

ЛІТЕРАТУРА

1. Франко І. Одвертий лист до галицької української молодіжі / Франко І. Зібрання творів у 50-ти т. Київ : Наук. думка, 1986. Т. 45. С. 401–409.

2. Франко І. Мислі о еволюції в історії людськості / Франко І. Зібрання творів у 50-ти т. Київ : Наукова думка, 1986. Т. 45. С. 76–139.

3. Франко І. Поза межами можливого / Франко І. Зібрання творів у 50-ти т. Київ : Наукова думка, 1986. Т. 45. С. 276–285.

*Олена НЕВМЕРЖИЦЬКА,
Марія ШИПКА
(Дрогобич, Україна)*

БУТИ ЛЮДИНОЮ

КРИЗЬ ПРИЗМУ ПОГЛЯДІВ ЛЮБОМИРА ГУЗАРА

Кожна людина впродовж життя ставить питання «Хто я?», «Для чого я живу?», «В чому сенс буття?», «Що добре?», «Що погано?» і намагається шукати на них відповідь. Пошуки сенсу буття бувають складними та болючими. Людина занурюється у себе, спілкується з рідними, друзями, знайомими, шукає відповіді на ці запитання в авторитетів.

Очевидно, що багато над цим розмірковував і Любомир Гузар – предстоятель Української греко-католицької церкви (2001 – 2011). Йому випала непроста доля. В одинадцятирічному віці у 1944 р. разом з родиною йому довелося покинути батьківщину, куди вдалося повернутися лише у 90-х рр. ХХ ст. після здобуття Україною незалежності. Життя в еміграції

було непростим, однак для Любомира Гузара було важливо зберегти українську ідентичність. Після повернення на рідну землю вів активне церковне та громадське життя, був і після смерті залишається моральним авторитетом для багатьох українців, і не лише греко-католиків.

«Моє велике бажання, – казав він, – бути людиною...» І додав: «людина – це особа, яка, якщо не під кожним, то під багатьма оглядами, справляє на нас враження. Зустрівшись із такою людиною, ви відходите від неї кращим...» [1, с. 4].

Отже, справжня людина є прикладом для наслідування інших. Відтак може здатися, що вона має бути ідеальною у всіх сенсах. Однак сам Блаженніший визнавав, що досконалих людей не існує. «Коли я говорю про зрілу людину, то маю на думці не досконалу особу, а таку, яка старається. Адже ми ніколи не є цілковито завершені... Наша вартість у тому, що ми стараємося розвивати дари, які маємо» [1, с. 7].

Відтак бути людиною – це постійно працювати над собою, розвивати свої здібності та таланти, пізнавати нове, незвідане, любити, сподіватися, вірити, не зупинятися на досягнутому. «Людина – це створіння, цінність якої полягає не тільки в тому, що вона осягнула, а й у тому, до чого змагала». І саме тому «оцінювати її потрібно не по тому, що вона осягнула, а наскільки вона бажала, наскільки вона старалась. А якщо вона довго старалась, то вже стала кращою людиною» [1, с. 4].

Ці рефлексії Блаженнішого дуже важливі для сучасної педагогіки. У процесі виховання батьки, педагоги спираються на певний виховний ідеал та намагаються наблизити дитину до його осягнення. В сучасних умовах доступно багато засобів для розвитку дитячих здібностей і талантів, потреб і можливостей. Відтак пропонуючи дитині великий спектр послуг, вихователь часто оцінює результати своєї роботи за видимими результатами удосконалення дитячої особистості. Якщо ж такі результати непомітні, це іноді спонукає вихователя до думок про власну професійну непридатність.

Натомість Любомир Гузар нагадує, що у процесі виховання вагомим має стати вже саме прагнення дитини до роботи над собою, її готовність долати труднощі, падати та вставати.

Якими ж рисами має бути наділена людина? Блаженіший уважав, що вона має володіти почуттям гідності, бути сповненою любов'ю до Бога, ближнього та самого себе, бути відповідальною, доброю, чесною, совісною, скромною та працьовитою, плекати своє покликання, бачити красу у всьому, що її оточує...

Любомир Гузар закликав людей бажати добра іншим, гуртуватися, спільно творити добро, жити творчо, чесно і радісно. «Ми маємо віддавати – давати у світ добро, милосердя, любов...Тільки тоді, коли ми віддаємо, стаємо багатшими» [1, с. 9]. Людина також має бути вільною, а отже – відповідальною, готовою прийняти наслідки прийнятих рішень. Основою людської свободи має стати право робити добро і усвідомлення необхідності уникати негативних вчинків.

Життя у державі також покладає на людину певні обов'язки. На переконання Блаженнішого, розбудовуючи власну державу кожна людина має стати справжнім громадянином – творчим, патріотичним, свідомим християнином [1, с. 66]. При цьому християнський патріотизм, на переконання діяча, полягає в любові до своїх, не кривдячи чужих. Це «...стан душі, який виявляється в усвідомленні власної гідності, у розумінні та шануванні своєї історії, культури мови, у відповідальності за рідну землю та за благо свого народу й готовності його захищати» [1, с. 64].

Роздуми над сенсом життя людини привели Блаженнішого до усвідомлення, що він полягає у спілкуванні з Творцем, самим собою та ближнім. Відтак кожна людина має віддати Богові Бонове, максимально використати те, що отримала, та поділитися з іншими тим, чим

може [1, с. 20]. В такий спосіб людина виконає свої обов'язки перед Богом, ближніми, самим собою та зможе пізнати повноту життя.

Отже, на переконання Любомира Гузара, бути людиною – це прагнути, вірити, сподіватися, любити, діяти, ставати кращим і робити кращим світ навколо себе. Відтак Любомир Гузар закликав: «Старайтеся бути справжніми людьми, бо це Божа воля» [1, с. 4]. Він наголошував, що кожна людина, щоб пізнати щастя в житті, має намагатися бути собою, бо «...бути собою – це єдиний гідний шлях» [1, с. 10].

Рефлексії Блаженнішого Любомира Гузара про людину та сенс її життя є важливими для педагогіки, адже можуть дати змогу з іншого ракурсу подивитися на мету, зміст та інструментарій виховання справжньої Людини.

ЛІТЕРАТУРА

1. Блаженніший Любомир. Думки у спадок / упор. Ольга Гнатишин. Львів : Свічадо, 2018. 112 с.

*Тетяна ПАНТЮК,
Василь-Юрій КУШНІР
(Дрогобич, Україна)*

ГРОМАДЯНСЬКЕ ВИХОВАННЯ ОСОБИСТОСТІ В УМОВАХ КРИЗИ

Громадянське виховання особистості є особливо важливою складовою загального процесу становлення людини. Саме воно допомагає ранній соціалізації дитини, сприяє її становленню як члена певного суспільного організму, визначає її свідому позицію у колективі, країні, державі. Усвідомлена громадянська позиція дає можливість людині адаптуватися у суспільному житті і свідомо та відповідально впливати на